

дії» [5]. Але ми впевнені, що студенти після війни повернуться й наша освітня система зможе забезпечити їм висококласне навчання.

Висновки. Ми будемо з подвоєним зусиллям працювати над залученням іноземних студентів. Наша освіта буде конкурентоспроможною, після війни вона відродиться й іноземні студенти обиратимуть Україну як місце для навчання та навіть успішного працевлаштування.

Список використаних джерел:

- [1] Ключковська І. (2012) Мандрівка Україною: Українська мова як іноземна, 152.
- [2] Мачуліна М. (2001) Методика розробки та використання дистанційного курсу англійської мови (старший ступінь у вищому технічному закладі освіти). Автореф. дис. ...канд. пед. наук, 22.
- [3] рф намагається перехопити іноземних студентів, які навчалися в Україні (18 липня, 2022) Укрінформ. Вилучено з: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3511041-rf-namagaetsa-perehopiti-inozemnih-studentiv-aki-navcalisa-v-ukraini-minosviti.html>.
- [4] Сисоєва С. О. (2003) Проблеми дистанційного навчання: педагогічний аспект. Неперервна професійна освіта: теорія і практика: Науково- методичний журнал, Випуск 3-4, 308.
- [5] Як завершується навчальний рік в умовах війни. Розповідає голова профільного комітету Ради (27 травня, 2022) Суспільне. Вилучено з: <https://suspilne.media/243770-ak-zaversuetsa-navcalnij-rik-v-umovah-vijni-rozpovidae-golova-profilnogo-komitetu-radi/>.
- [6] Luis Miguel Dos Santos (2020) The Discussion of Communicative Language Teaching Approach in Language Classrooms. *Journal of Education and e-Learning Research*, Vol, 7. № 2, 104-109.
- [7] Ribeca C. (2020) E-learning im Fremdsprachenunterricht URL : www.italienischonline-lernen.de

DOI 10.36074/grail-of-science.30.09.2022.026

ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ УМІНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЇ

Котелянець Наталка Валеріївна

Д-р. пед. наук, професор, професор кафедри дошкільної та початкової освіти

Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, Україна

Анотація. У статті розкрито деякі підходи до розуміння сутності поняття «технологічні уміння» та особливості їх формування в учнів початкової школи на уроках технології. На основі аналізу досліджень визначено зміст та види технологічних умінь, їх роль та значення у формуванні технологічної компетентності.

Ключові слова: технології, технологічні уміння, технологічна діяльність, молодші школярі, технологічна компетентність.

У XXI ст. з урахуванням рівня суспільного розвитку сформульовано нові вимоги до специфіки та якості праці людини. Насамперед це пов'язано з технологічною революцією, зокрема з її інформаційним компонентом, із досягненнями науково-технічного прогресу, які якісно змінюють середовище життєдіяльності сучасної людини. Такі процеси вимагають виховання особистості, яка може брати участь у технологічній, творчій та проєктній технологічній діяльності, тобто її праця є творчо-перетворювальною.

Високий рівень технологічних умінь, здатність до ініціативи, творчості та саморозвитку, професіоналізм та конкурентоспроможність є об'єктивними вимогами до особистості як до суб'єкта технологічної діяльності. Важливе місце в цьому процесі посідає освітня галузь «Технології», яка сприяє формуванню в школярів технологічної компетентності на основі системи технологічних знань і вмінь, що є основою для подальшої трудової діяльності; становленню цілісної особистості, яка має потребу в різних видах розумової та фізичної праці, технологічно важливих якостях, що забезпечують їх самореалізацію, самоствердження й соціалізацію.

Специфіка «Технології» як освітньої галузі полягає в тому, що тут школярі в процесі навчання вперше набувають досвіду інтегрованої перетворювальної діяльності, інваріантними сторонами якої є: пізнавальна, предметно-практична (трудова), проєктна, ціннісно-орієнтовна, комунікативна і естетична складові. При цьому діяльність молодших школярів має характер розгорнутої навчальної діяльності, до складу якої входять загальнопізнавальні, загальнотрудові, спеціальні розумові й практичні дії. У зв'язку з цим, як і раніше актуальною є

думка В. Сухомлинського про те, що дитячий розум перебуває на кінчиках пальців дитини [6].

Технологічна діяльність як окремий вид навчальної діяльності уявляє собою педагогічно обумовлене перетворення предметів праці з метою спрямованого перетворення особистості школяра. У результаті цієї діяльності відбувається формування в школярів технологічних умінь. Як свідчить В. Симоненко [5, с. 78], технологічні вміння – це опановані людиною способи перетворювальної діяльності з урахуванням набутих знань відповідно досягнутого рівня науково - технічного прогресу та виробництва.

До змісту технологічних умінь школярів В. Качнев [2] включає: знання матеріалів та їх властивостей; знання основних принципів конструювання типових деталей машин, їх елементів та способів з'єднання; вміння «читати» прості креслення, виконувати ескізи; вміння виконувати елементарні розрахунки основних механізмів; здійснювати вибір заготовки; планувати технології виготовлення конструкції та виконувати відповідні операції.

Д.Тхоржевський [8] звертає увагу на такі технічні вміння у здійсненні технологічного процесу: 1) пояснення технологічного процесу; 2) вибір заготовки; 3) вибір інструмента; 4) вибір способу встановлення заготовок та інструменту; 5) визначення послідовності технологічних операцій; 6) складання поопераційної технології; 7) самостійна розробка технологічного процесу.

Технологічна діяльність школярів має відбуватися поетапно, у результаті чого формується певна система розумових і практичних дій. Технологічні вміння мають бути «гнучкими», мобільними. Вони формуються та розвиваються шляхом вправ та виконання різних технологічних операцій, творчих проєктів. Одним із завдань вивчення технології у початковій школі є формування техніко-технологічних умінь. До техніко-технологічних умінь відносять уміння працювати з технологічною документацією, дотримуватися технології виготовлення виробу, опанування способами й прийомами роботи з різними матеріалами та інструментами, початкових умінь пошуку інформації. Формування техніко-технологічних умінь відбувається у процесі роботи з технологічними картами.

Т. Носаченко [3] вказує, що навички та вміння ґрунтуються на знаннях та формуються у процесі практичної діяльності. Знання та розуміння своєї справи, правильна методика її виконання дозволяють учням набувати таких якостей особистості, які ведуть до майстерності та успіху. Знання та вміння сприяють процесу проєктування. Але крім зазначених якостей учні повинні мати певні професійні здібності, які проявляються в процесі конструювання та сприяють успішному вирішенню конструкторсько-технологічних завдань.

Аналіз літератури показав, що до технологічних умінь школярів О. Олійник [4] відносить: – уміння правильно здійснювати стратегію свого професійного вибору та професійної кар'єри; – уміння свідомо та творчо обирати оптимальні способи перетворювальної діяльності з альтернативних підходів з урахуванням їх наслідків для природи та суспільства; – уміння швидко опанувати нові професії, технологічні операції та технології в цілому, – уміння планувати свою діяльність, прогнозувати та передбачати її результати, оцінювати економічну ефективність цієї діяльності; – уміння мислити системно

та комплексно, самостійно виявляти потреби в інформаційному забезпеченні діяльності, безперервно опановувати нові знання та застосовувати їх як засоби перетворювальної діяльності; – бути завжди в «діловій» формі й реагувати на інформаційну та технологічну ситуацію, що постійно змінюється; – графічні вміння з розробки, побудови та моделювання графічних зображень, пов'язаних з перетворювальною діяльністю та врахуванням графічного дизайну; – уміння здійснювати проектну діяльність, спрямовану на самостійну розробку та виготовлення виробу (послуги) від ідеї до її втілення; – уміння здійснювати дизайн-аналіз технологічного середовища, свого робочого місця та середовища проживання; – уміння визначати рівень своєї готовності до перетворювальної діяльності.

Багатьма авторами обґрунтовується поділ технологічних умінь на такі види (О.Олійник [4], Т.Носаченко [3], В. Тименко [7]):

1) загальнотехнологічні (планування, організація, самоконтроль та регулювання);

2) загальновиробничі (читання та складання креслень, виконання технічних розрахунків, вимірювання, налаштування та налагодження технічного обладнання тощо);

3) спеціальні (професійні), що забезпечують високий рівень виконання технологічних дій у тій чи іншій професії.

На думку О.Давидчук [1], технологічне виховання, починаючи вже з першого класу, органічно поєднується із навчальним процесом. Саме уроки технологічного навчання у початковій школі відіграють важливу роль у формуванні основних технологічних умінь та навичок, якими людина користується впродовж усього життя. До них відносять роботу з папером та картоном, нитками та тканиною, природними матеріалами. Крім цього, на уроках технології учні отримують відомості про форму та будову різних предметів, інструментів для обробки матеріалів, прийомів роботи з ними тощо.

Отже, технологічна підготовка молодших школярів є фундаментом для формування у них свідомого ставлення до практичного застосування знань, умінь та навичок, чому сприяє організація та проведення уроків технологічного навчання у початковій школі. Формування технологічних умінь школяра відбувається саме під час уроків технології, шляхом розвитку технологічного мислення, які поєднують у собі знання всіх відомих наук й мають практико орієнтовану спрямованість, тобто на цих уроках діти вчаться створювати конкретний готовий продукт (вироби з різних матеріалів). Для створення такого продукту учням необхідно мати деякі компетенції, тобто знання, певні вміння а найголовніше, здатність застосовувати їх у вирішенні конкретно поставлених завдань. Учні необхідно шукати нові, нестандартні рішення, виявляти творче ставлення до роботи, здатність до просторової уяви, вміти пов'язувати теорію з практикою. В основі таких умінь, як свідчать дослідження психологів, лежать технологічні вміння.

Таким чином, навчання молодших школярів освітньої галузі «Технології» зумовлено сучасними і перспективними вимогами розвитку суспільства і особистості. Але ефективне вирішення різних аспектів цієї соціально-педагогічної проблеми вимагає, на наш погляд, в першу чергу обґрунтування